

Stavba a autorská práva

Spory s architektem nebo projektantem vyplývající z jejich autorských práv nejsou ve stavebnictví sice tak časté, ale pokud k nim dojde, mohou znamenat pro investora zásadní problém.

Obvyklé situace, kdy se stavebník nebo majitel nemovitosti musí zabývat autorskými právy architekta či projektanta, vypadají takto:

- Vlastník nemovitosti hodlá provádět změny již dokončené stavby, ale autor návrhu této stavby (architekt, projektant) s tím nesouhlasí a tvrdí, že by se jednalo o nepřipustný zásah do jeho díla chráněného autorským zákonem.
- Investor (stavebník) se během výstavby hodlá odchýlit od architekta návrhu, ale ten k tomu odmítá dát svůj souhlas.
- Investor (stavebník) má zájem použít architektonickou studii pro další fáze výstavby, ale zároveň by chtěl, aby všechny další fáze projektové dokumentace zpracoval už jiný architekt, než je autor původní architektonické studie. Tento původní autor s tím však nesouhlasí, protože má obavu, že jiný architekt by jeho dílo nevhodně přetvořil nebo zkazil (narušil by jeho původní architektonickou koncepci).

V tomto článku se budu věnovat právě autorským právům architekta či projektanta.

Občanský zákoník

Z hlediska občanského zákoníku (dále jen „OZ“) jsou architektonický návrh stavby či projektová dokumentace považovány za dílo, a to dílo s nehmotným výsledkem, kterého se týkají ustanovení § 2631–2635 OZ. Občanský zákoník definuje dílo s nehmotným výsledkem jako dílo, které spočívá v jiném výsledku činnosti, než je zhotovení věci nebo údržba, oprava či úprava věci. Ve stavebních dokumentech se někdy setkávám s tím, že se při používání termínu *dílo* dostatečně nerozlišuje mezi dílem architektonickým či projekčním (které je nehmotné a spočívá ve výsledku práce architekta nebo projektanta) a dílem stavebním, které je hmotné (např. budova či jiná stavba). Toto zmatení pojmů se vyskytuje hlavně u smluv, podle nichž má zhotovitel dodat jak projekt, tak i samotnou stavbu (zakázky typu *design build*).

Autorský zákon

Kromě občanského zákoníku je zásadním předpisem, kterým se tato oblast řídí, autorský zákon (zákon č. 121/2000 Sb.). Podle § 2 odst. 1 autorského zákona je dílem, které požívá ochrany podle tohoto zákona, také dílo architektonické včetně díla urbanistického, a to za předpokladu, že splňuje obecnou vlastnost autorského díla, tj. že je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti auto-

ra a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale, nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Dílem chráněným podle autorského zákona může být nejen dílo architekta, ale i dílo projektanta. Důležité je, zda splňuje výše uvedené vlastnosti, zejména zda se jedná o jedinečný výsledek tvůrčí činnosti projektanta. Pokud činnost projektanta tento tvůrčí aspekt nemá (dejme tomu u zpracování výkazu výměr stavby), pak nejde o dílo chráněné autorským zákonem. Pro jednoduchost budu v dalším textu hovořit jen o architektech a architektonickém díle, avšak tento text se často vztahuje i na práva projektanta související s jeho projekčním dílem.

Podle § 2 odst. 3 autorského zákona se autorská práva vztahují jak na dílo dokončené, tak i na jeho jednotlivé vývojové fáze a části. To pro oblast stavebnictví znamená, že předmětem ochrany jsou například také architektonické návrhy, makety, studie, skici, interiéry či koncepty. I tyto vývojové fáze a části však musí být dokončeny, aby mohly být předmětem ochrany podle autorského zákona.

Obecná ochrana autora podle autorského zákona

Ochrana autorského díla podle autorského zákona spočívá obecně zejména v těchto autorových právech:

- Podle § 11 odst. 1 a 2 autorského zákona má autor právo mj. rozhodnout o zveřejnění svého díla, právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé.
- Podle § 11 odst. 3 autorského zákona má autor dále právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li autorský zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled), nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.
- Podle § 12 odst. 4 autorského zákona má autor právo dát souhlas k rozmnožování svého

díla. Podle § 13 autorského zákona se architektonické dílo rozmnožuje stavbou architektonického díla.

Autorská práva k dílu trvají za podmínek stanovených v § 11 odst. 4 a 5 autorského zákona také po smrti autora.

Specifika architektonického a projekčního díla

Výše uvedená autorova oprávnění jsou pro oblast děl vytvořených na zakázku (jako je třeba architektonické dílo vytvořené pro investora) modifikována ustanovením § 61 autorského zákona. Je-li dílo autorem vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. To zjednodušeně řečeno znamená, že investor je oprávněn užití architektonické dílo k provedení stavby (jde o tzv. zásadu účelovosti stavby). Jiný způsob použití architektonického díla (například pro reklamní účely) však již vyžaduje souhlas autora. Proto je vhodné, aby si investor do smlouvy s architektem zařadil mimo jiné oprávnění používat architektonické dílo např. i pro účely propagace stavby nebo podnikání stavebníka. To má význam např. pro developery, kteří budou chtít architektonické dílo využít při prodeji bytů. Obdobný význam má ustanovení § 2634 OZ, v němž je uvedeno následující: „*Je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícímu ze smlouvy.*“ Za užití architektonického díla k účelu vyplývajícímu ze smlouvy se v případě architektonického díla a projektové dokumentace považuje zhotovení stavby včetně použití tohoto typu díla pro účely dokumentace ve všech fázích stavebního řízení (dokumentace pro územní řízení, pro stavební povolení, prováděcí projektová dokumentace).¹

Právo tedy určitým způsobem chrání jak architekta, který má zájem na tom, aby stavba provedená podle jeho projektu nebyla kýmkoliv libovolně měněna, tak i stavebníka, který architektovi za jeho práci zaplatil a očekává, že bude moci podle jeho projektu stavět, což s sebou mnohdy nese i nutnost provádět jeho změny.

Autorská práva architekta, který je zaměstnancem projekční kanceláře, s níž investor uzavřel smlouvu o dílo, řeší § 58 odst. 1 autorského zákona takto: „*Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autora majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovního nebo služebního vztahu. Takové*

dílo je zaměstnaneckým dílem. Zaměstnavatel může právo výkonu podle věty první postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje v případě převodu obchodního závodu. Má se za to, že takové svolení je neodvolatelné a vztahuje se i ke všem případným dalším postoupením. Třetí osoba, které bylo právo výkonu postoupeno, se pak pro účely tohoto zákona považuje za zaměstnavatele.“ Dílo vytvořené zaměstnancem projekční kanceláře se označuje jako tzv. zaměstnanecké dílo.

Kdy lze stavbu měnit i bez souhlasu architekta

Architekti velmi nelibě nesou, když je stavba změněna bez jejich souhlasu způsobem, který narušuje její původní architektonickou koncepci, a to zejména pokud jde o změny necitlivé či neestetické. Leckterý architekt by dal přednost tomu, aby jeho stavba byla raději zbořena, než aby byla nekvalitně přestavěna s tím, že bude i nadále vydávána za dílo původního autora, který však s takovou změnou nechce mít nic společného.

Při posuzování otázky, zda a do jaké míry lze stavbu oproti architektonickému dílu měnit i bez souhlasu jeho autora (architekta, projektanta), je třeba rozlišovat mezi těmito dvěma typy změn:

- a) změny prováděné v době, kdy stavba ještě není dokončena (tj. v rámci její přípravy či výstavby),
- b) změny prováděné až po dokončení stavby (například v rámci jejich oprav či rekonstrukcí).

Na otázku, které změny díla jsou přípustné, neexistuje jednoduchá odpověď platná pro všechny případy, ale každou odchylku je třeba posuzovat individuálně, případ od případu. Neexistuje tedy žádný obecně závazný předpis, který by stanovil, jaké změny stavebník či majitel stavby bez souhlasu architekta ještě provádět může, a jaké už ne. Každá stavba je trochu jiná, a proto by nakonec o oprávněnosti určité změny bez souhlasu architekta musel rozhodnout soud. Protože se spory mezi architektem a majitelem stavby před soud zas tak často nedostávají, neexistuje ani konstantní judikatura k tomuto tématu. Určité vodítko pro rozhodování o přípustnosti odchylek od architektonického díla nicméně dávají tato zákonná ustanovení:

Ustanovení § 29 odst. 1 autorského zákona: „Výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v tomto zákoně a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jim nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.“

Ustanovení § 38d písm. b) autorského zákona, podle kterého platí, že **do práva autorského nezasahuje ten, kdo architektonické dílo**

vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užije pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty architektonického díla, je-li to opodstatněné významem architektonického díla a lze-li to na něm spravedlivě požadovat, je povinen předem uvědomit o svém úmyslu autora a na vyžádání mu poskytnout dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před provedením změn.

Ustanovení § 2375 odst. 2 OZ: „**Nabyvatel smí dílo nebo jeho název upravit či jinak měnit, jen bylo-li to ujednáno, ledaže se jedná o takovou úpravu nebo jinou změnu, u níž lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě však nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název upravit nebo jinak změnit, vyhradil-li si autor svolení a je-li nabyvateli taková výhrada známa.**“

Z právě citovaných ustanovení vyplývají následující pravidla:

1. Pokud dochází k jakýmkoliv zásahům do architektonického díla, nesmí se tak dít způsobem, který snižuje hodnotu tohoto díla. Mám na mysli nikoliv hodnotu finanční, ale hodnotu architektonickou (kvalitativní, uměleckou). V praxi může dojít k situacím, kdy se v důsledku necitlivě provedené rekonstrukce peněžní hodnota stavby sice zvýší, avšak její architektonická hodnota poklesne.

2. Již dokončenou stavbu, která je vyjádřením architektonického díla, lze měnit bez souhlasu architekta v míře nezbytně nutné – například pokud stav budovy vyžaduje

je opravy nebo jestliže jsou změny nutné kvůli změně obecně závazných předpisů či případně kvůli bezpečnosti uživatelů díla. Bez souhlasu architekta však nebude možné provést opravy budovy takovým způsobem, že se zároveň zásadně změní její celková architektonická koncepce (tj. potřeba oprav nesmí být záminkou pro zásah do architektonického díla bez souhlasu jeho autora).

3. O změně významného architektonického díla je nutné předem uvědomit jeho autora, a pokud o to architekt požádá, má právo i na poskytnutí dokumentace změny stavby.

Podmínkami, za nichž může majitel nemovitosti změnit stavbu i bez souhlasu jejího architekta, se podrobně zabýval Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 23 Cdo 2655/2022 z 28. 2. 2023.

Architektovy možnosti obrany

Proti zásahu do svých autorských práv se architekt může bránit různými typy žalob. Jedná se zejména o:

- negatorní žalobu, kterou se autor domáhá, aby nedocházelo k neoprávněnému zásahu do jeho práv, jako je například neoprávněné použití jeho architektonického díla v projektové dokumentaci nebo provádění změn v tomto díle bez architekta souhlasu (viz § 40 odst. 1 písm. b) autorského zákona),
- satisfakční žalobu, kterou se autor domáhá omluvy či peněžitého zadostiučinění za protiprávní zásah do svého práva (viz § 40 odst. 1 písm. e) autorského zákona).
- žalobu na náhradu škody (včetně ušlého zisku) či jiné újmy, která autorovi v důsledku porušení jeho práv vznikla (viz § 40 odst. 4 autorského

zákona). Místo skutečně ušlého zisku se architekt může domáhat odměny, která by byla v daném případě za užití jeho díla obvyklá. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládá s dílem, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

- restituční žalobu, kterou se autor domáhá odstranění následků zásahu do svého práva, jako je v krajním případě i zbourání stavby (viz § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona). To už je skutečně extrémní případ, při kterém soud musí přihlídnout i k oprávněným zájmům jiných osob, jako jsou zejména majitelé stavby.

Nejvyšší soud: rozhodnutí ve prospěch investora

Možností užít architektonické dílo pro další fáze přípravy stavby se zabýval Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2857/2019 ze 6. 4. 2021. Konkrétně šlo o situaci, kdy žalobce (architekt) vytvořil pro žalovaného (kterým byl Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.) dílo nazvané *Architektonická a urbanistická studie „Obnova zámeckého areálu v Děčíně“*. Žalobce (autor studie) tvrdil, že se žalovaný dopustil neoprávněného rozpracování, úpravy a zkromolení jeho architektonického díla. Žalobce dále uváděl, že jeho dílo bylo neoprávněně použito dalšími zpracovateli pro účely územních a stavebních řízení, která se vedla pro koncového klienta – statutární město Děčín. Zásadní otázkou přitom bylo:

- zda a v jakém rozsahu může objednatel použít pro něj zhotovenou architektonickou studii v dalších fázích řízení před stavebním úřadem, i pokud mu smlouva uzavřená s architektem takovou možnost výslovně nedává;
- zda a v jakém rozsahu může objednatel umožnit užití pro něj zhotovené architektonické studie třetími osobami v dalších fázích řízení i bez souhlasu autora této studie (těmito třetími osobami jsou obvykle jiní architekti či projektanti).

Soudy I. i II. stupně, jakož i Nejvyšší soud, v této věci dospěly k závěru, že objednatel je oprávněn použít pro něj zhotovenou architektonickou studii i v dalších fázích řízení před stavebním úřadem (tehdy šlo o řízení o vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení) a je oprávněn umožnit užití díla i třetími osobám (například projektantovi) ve formě licence či podlicence, a to i bez souhlasu autora původní studie. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu citují:

„Obecně lze dovozovat, že hospodářským účelem závazku vytvoření (stavebního) architek-

tonického díla je zásadně následné zhotovení stavby takového díla pro potřeby objednatele, jež je na objednávku objednatele autorem původně vyjádřeno a odevzdáno zpravidla v podobě architektonické studie. Pouze zcela výjimečně nastává situace, kdy architektonické dílo je objednáno za účelem jiným než stavebním (například za účelem výstavním, sbírkovým apod.). Proto platí, že součástí licence poskytnuté objednateli architektonického stavebního díla podle zákonné dispozitivní úpravy komentovaného ustanovení je vzhledem k pravidelnému účelu sjednané smlouvy (není-li sjednáno jinak) zásadně i oprávnění k rozmnožení (popř. též i k jinému účelově souvisejícímu užití) díla nejen stavbou, nýbrž i všemi ostatními způsoby, jež jsou pro realizaci stavby vzhledem k její povaze obvyklé (nebo dokonce vzhledem k úpravě veřejného práva stavebního i nutné). Součástí takové licence je pak zásadně i právo podlicence v takovém rozsahu, aby pořízení těchto rozmnoženin mohlo být zhotoveno na podnět objednatele třetími osobami, jež jsou k tomu vzhledem k obvyklé hospodářské praxi (nebo dokonce právními předpisy zejména z oboru veřejného práva stavebního) povolány.

Lze tedy uzavřít, že při obvyklém účelu uzavření smlouvy o vytvoření architektonického stavebního díla není objednatel tohoto díla povinen vyžádat si od autora jako zhotovitele díla (další svolení (licenci) ani k pořízení (či k objednaní pořízení) rozmnoženin tohoto díla v podobě a rozsahu obvyklém před zahájením realizace stavby (tj. zejména k pořízení projektové, prováděcí apod. dokumentace nebo ke zhotovení modelu stavby apod.), stejně jako ani ke zhotovení stavby samotné, to i v podobě přiměřeně pozměněné či přetvořené, zařazené do souboru či ve spojení s dílem jiným, pokud by se nejednalo o užití díla způsobem snižujícím hodnotu díla ve smyslu § 11 odst. 3 autorského zákona. V tomto směru je pak v zásadě nerozhodné, zda autor při sjednání ceny za vytvoření autorského díla právně neopodstatněně předpokládal další zisk v důsledku uzavření (další) smlouvy o dílo na zhotovení obecného (neautorského) díla v podobě projektové dokumentace či jiné přípravné rozmnoženiny svého architektonického díla či snad dokonce na zhotovení stavby samotné.“ Bez ohledu na závěry tohoto rozhodnutí považují z hlediska investora i nadále za vhodné, aby smlouva mezi objednatelem a architektem dala objednateli výslovnou možnost použít architektonické dílo i v dalších fázích stavebního řízení a výstavby, a to i tak, že další fáze projektové dokumentace zpracuje jiný architekt či projektant, který přitom bude oprávněn zasahovat do díla původního autora a měnit jej. Je samozřej-

mě otázka, zda na takto široce formulovaná oprávnění architekt přistoupí.

Smlouva o dílo s architektem

Kromě občanského zákoníku a autorského zákona je dalším zásadním dokumentem, který stanoví rozsah práv architekta a investora, smlouva o dílo uzavřená mezi těmito osobami. Dílem je v tomto případě architektonické či projekční dílo, které je označováno jako dílo s nehmotným výsledkem. Smlouva o dílo s architektem se v praxi obvykle uzavírá jako smlouva smíšená, která má jak prvky smlouvy o dílo (upravené v § 2586–2635 OZ), tak i prvky licenční smlouvy (upravené v § 2358–2389 OZ), neboť architekt touto smlouvou poskytuje objednateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci).²

Zde je několik záležitostí, které je z hlediska ochrany práv investora vhodné upravit ve smlouvě o dílo s architektem či projektantem:

- jednotlivá stadia a typy dokumentace, kterou architekt zpracuje, jako je například studie stavby, projektová dokumentace pro povolení stavebního záměru, dokumentace pro výběr zhotovitele stavby, dokumentace pro provedení stavby s uvedením, v jaké formě a formátu, případně v kolika vyhotoveních bude architekt tyto své produkty předkládat,
- termínový plán pro předkládání těchto architektonických produktů k vyjádření objednateli s možností objednatele požadovat provedení změn,
- další činnosti, které má architekt provádět (například autorský dozor, asistence při výběru zhotovitele díla),
- rozsah zmocnění architekta pro jednání se stavebním úřadem a dalšími dotčenými orgány státní správy a územní samosprávy pro případ, že má architekt pro objednatele nejen zpracovat projekt, ale také vyřídit povolení potřebná k realizaci stavby,
- jednotlivá povolení, která je architekt povinen opatřit, či obecné konstatování, že architekt je povinen provést práce a výkony nutné pro získání všech veřejnoprávních povolení k realizaci určité stavby,
- u některých architektonických děl, a to zejména u těch, která nemají dlouhou životnost (například městský mobiliář), bude vhodné zařadit do smlouvy oprávnění investora určitou část díla v případě jejího opotřebení či zastarání odstranit, zničit a nahradit novou,
- ustanovení obsahující licenční ujednání, tj. možnost objednatele užít architektonické dílo provedením stavby ve všech fázích stavebního řízení a výstavby, a to i tak, že další fáze projektové dokumentace zpracuje jiný architekt či projektant, který přitom bude

oprávněn zasahovat do díla původního autora a měnit jej,

- povinnost zhotovitele díla zajistit, aby objednatel získal práva vyplývající z licence i v případě, že je autorem díla či jeho částí jiná osoba, než je zhotovitel (například zhotovitelův zaměstnanec, externí spolupracovník či subdodavatel) a povinnost zhotovitele uhradit těmto osobám odměnu za provedení díla a jeho užití objednatelem,
- ujednání o právu stavebníka užít architektovo dílo nejen pro samotnou výstavbu a získávání potřebných povolení, ale i pro propagační a reklamní účely; to je významné zejména u developerských projektů, u nichž je kvůli lepšímu prodeji či pronájmu novostavby nutné provádnout reklamní kampaň,
- ujednání o právu investora převést své právo užít architektonické dílo na jinou osobu (podlicence podle § 2363 OZ či postoupení licence podle § 2364 OZ) a práva provádět v rámci určitých limitů změny architektonického díla.

Závěrem uvádím, že právě smlouva o dílo je instrumentem, který může do budoucna snížit riziko, že mezi architektem a investorem či majitelem nemovitosti dojde ke sporům. Tato smlouva by měla chránit jak zájem architekta na tom, aby dostal za svou práci zapláceno (včetně úhrady tzv. víceprací), a aby stavba provedená podle jeho projektu nemohla být libovolně měněna, tak i zájem investora na tom, aby mohl svou stavbu v budoucnosti dále rozvíjet a v případě potřeby ji i měnit.

JOSEF ČERNOHLÁVEK

Ilustrační foto. istock

Dr. Josef Černoehlávek (1970), autor je advokát a rozhodce se specializací na stavební právo. Vystudoval Právnickou fakultu University Karlovy a advokátem se stal roku 1996. Od roku 1998 provozuje vlastní advokátní praxi v rámci advokátní kanceláře AK Úrge & Černoehlávek. Tento článek vychází z autorových textů v knize Právní spory ve stavebnictví, jejíž 4. vydání bude publikováno na podzim tohoto roku.*

Více na www.advokatcernohlavek.cz

POZNÁMKY

1 Zatímco ustanovení § 61 autorského zákona lze použít jen na smlouvy, kde je autorem fyzická osoba, ustanovení 2634 OZ lze aplikovat i na případy, kdy architektonické dílo provedla osoba právnická (například architektonická kancelář fungující jako obchodní společnost).

2 § 2358 OZ: „Licenční smlouvou poskytuje poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.“

SPECIALISTA NA STAVEBNÍ PRÁVO

Autor článku, advokát **Dr. Josef Černoehlávek**, nabízí své právní služby zejména v těchto oblastech:

- **PRÁVNÍ POMOC PŘI SPORECH MEZI OBJEDNATELEM A ZHOTOVITELEM:**
 - spory z nároků na zaplacení víceprací,
 - spory vyplývající z růstu ceny stavebních materiálů a prací,
 - spory z vad díla,
 - spory týkající se vad projektové dokumentace,
 - spory s majitelem sousední nemovitosti,
 - spory o náhradu škody způsobené stavbou,
 - spory týkající se smluvních pokut.
- **OSTATNÍ SPORY SOUVISEJÍCÍ SE STAVEBNÍ ČINNOSTÍ**
- **ODSTOUPENÍ OD SMLOUVY O DÍLO A NÁSLEDNÉ VYPOŘÁDÁNÍ STRAN**
- **KRITIKA NEVYHOVUJÍCÍCH ZNALECKÝCH POSUDKŮ V ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM**
- **ÚPADEK OBJEDNATELE ČI ZHOTOVITELE**
- **ZASTUPOVÁNÍ V SOUDNÍM A ROZHODČÍM ŘÍZENÍ OBECNĚ**
- **ZASTUPOVÁNÍ V ŘÍZENÍ PŘED STAVEBNÍM ÚŘADEM, OBRANA PROTI STAVBĚ NA SOUSEDNÍM POZEMKU**
- **SEPISOVÁNÍ SMLUV O DÍLO A DALŠÍCH SMLUV, KTERÉ SE TÝKAJÍ NEMOVITÝCH VĚCÍ**
- **DALŠÍ PRÁVNÍ SLUŽBY TÝKAJÍCÍ SE STAVEBNICTVÍ A NEMOVITÝCH VĚCÍ**

Více na:

www.advokatcernohlavek.cz

Dr. Josef Černoehlávek
Advokátní kancelář Úrge & Černoehlávek

Jungmannova ul. 31, Praha 1, e-mail: cernohlavek@ur.cer.cz, tel. 224 494 530